

Pravidla morálky: Výzkumy Jeana Piageta „Morální úsudek u dětí“

Zkoumal 100švýcarských dětí školního a předškolního věku, **dotazovány na své chápání hry v kuličky, pozorovány při hře, vedle toho jim vyprávěl krátké příběhy , ke kterým se měly vyjádřit.** Proč pravidla hry v kuličky? Protože vliv dospělých je zde minimální, děti si je sestavily samy. Vlastní pozorování hry umožnilo sledovat vztah mezi myšlením a chováním. Jinak je dítě pod tlakem „hotové morálky“ dospělých, která na jeho vývojový stupeň nebere ohled. Je těžké posoudit zda dítě jedná podle pravidel „o sobě“ či podle autority.

Pravidla hry v kuličky:

1. **Čistě motorické a individuální stadium (do 3 let):** Dítě si hraje s kuličkami podle vlastního přání a motorických zvyklostí. Hraje si samo, jedná se o motorická pravidla a ne o pravidla hry s ostatními.
2. **Egocentrické stadium (2- 6 let):**Dítě se pokouší pravidla napodobovat, ve skutečnosti si při hře s ostatními hraje samo. Každý může být vítězem (podle své vlastní interpretace pravidel). Napodobování větších dětí a individuální užívání pravidel hry = egocentrismus.
3. **Začínající spolupráce (7-10 let):** Každý hráč se pokouší vyhrát nad spoluhráči, k tomu potřebuje kontrolovat ostatní a sjednotit pravidla hry. Děti se na pravidlech dohodnou, stále přetrvávají drobné chybné interpretace a neznalost při dotazování jednotlivých dětí.
4. **Kodifikování pravidel (od 11let) :** Přesně jsou řízeny jednotlivé partie hry , pravidla jsou všem známa v celé jejich úplnosti. Zřídka se objevují protichůdné informace o nejdetailnějších pravidlech. (Zájem o pravidla jako taková).

3 stadia uvědomování si pravidel:

1. **Individuální rituály (motorická schémata):** motorická, individuální herní praxe, je těžké určit zda jsou pravidla dána dítětem či autoritou.
2. **Pravidla jsou svatá a nedotknutelná (heteronomie):** Pravidla jsou dána autoritami , z vnějšku, vědomí a chování se rozchází, dítě trvá na dodržování pravidel (nechce je měnit), v chování se to neprojevuje (volnost chování, porušuje pravidla).Dítě se ve svých představách plně podřizuje pravidlům dospělých, pro vědomí zůstávají pravidla vnějšková, takže chování dítěte ovlivňují jen málo. Pravidla jsou svatá,aniž by se skutečně užívala.
3. **Autonomní chápání pravidel .**Pravidlo je výsledkem svobodného rozhodnutí spočívající na vzájemné dohodě. Pravidla mohou být společně měněna, nejsou svatá, neměnná. Původ hry a pravidel je nahlížen realisticky, hru nevymyslel Pánbůh, ale byla rozvíjena generacemi dětí. Demokratické vyjednávání o nových pravidlech, která jsou pak chápána jako správná, děti si více všimají pravidel než dříve.